

GIÁO DỤC, RÈN LUYỆN CHUẨN MỤC ĐẠO ĐỨC CÁCH MẠNG CHO CÁN BỘ, ĐẢNG VIÊN THEO QUY ĐỊNH 144 CỦA BỘ CHÍNH TRỊ VÌ MỘT VIỆT NAM PHÁT TRIỂN PHỒN VINH, HÙNG CƯỜNG

NGUYỄN VIỆT THANH *
LƯƠNG THỊ HOÀI THANH **

TÓM TẮT

Vấn đề giáo dục, rèn luyện đạo đức cách mạng cho cán bộ, đảng viên có vị trí, vai trò đặc biệt quan trọng. Người cách mạng phải có đạo đức cách mạng làm “cốt” mới hoàn thành sự nghiệp cách mạng. Tuy nhiên, hiện nay, vẫn còn một bộ phận không nhỏ cán bộ, đảng viên suy thoái về tư tưởng, chính trị, đạo đức, lối sống, phai nhạt lý tưởng, tham nhũng, tiêu cực, làm mất niềm tin của nhân dân. Bài viết đánh giá thực trạng đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên, đề xuất giải pháp tăng cường giáo dục và rèn luyện đạo đức cách mạng theo Quy định 144-QĐ/TW Quy định 144 của Bộ Chính trị (ngày 9/5/2024) về chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên trong giai đoạn mới (Quy định 144) vì một Việt Nam phát triển phồn vinh là nhiệm vụ vừa cơ bản, lâu dài, vừa cấp bách trong công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng hiện nay.

Từ khóa: Cán bộ, chuẩn mực đạo đức, đảng viên, đạo đức cách mạng, Quy định 144 của Bộ Chính trị.

Nhận bài: 11/12/2024; đưa vào quy trình biên tập: 11/12/24; duyệt đăng 25/2/2025.

1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ GIÁO DỤC, RÈN LUYỆN ĐẠO ĐỨC CÁCH MẠNG

Chủ tịch Hồ Chí Minh đã khẳng định đạo đức là nền tảng, là gốc của người cách mạng. Cách mạng là một sự nghiệp vĩ đại, người cách mạng phải có đạo đức cách mạng thì mới hoàn thành được sự nghiệp ấy. Chủ tịch Hồ Chí Minh là người rất chú ý nêu cao thực hành đạo đức cách mạng, đặc biệt là Người luôn chú trọng công tác giáo dục, rèn luyện đạo đức cách mạng cho cán bộ, đảng viên. Trong Di chúc của mình, Chủ tịch Hồ Chí Minh căn dặn: “Mỗi đảng viên và cán bộ phải thật sự thấm nhuần đạo đức cách mạng” [13, tr. 622]. “Cũng như sông thì có nguồn mới có nước, không có nguồn thì sông cạn. Cây phải

có gốc, không có gốc thì cây héo. Người cách mạng phải có đạo đức, không có đạo đức thì dù tài giỏi mấy cũng không lãnh đạo được nhân dân” [9, tr. 92].

Đạo đức cách mạng mà Đảng Cộng sản Việt Nam xây dựng là đạo đức cộng sản, dựa trên nền tảng chủ nghĩa Mác- Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, kế thừa và phát triển giá trị truyền thống quý báu của dân tộc và tinh hoa văn hóa đạo đức nhân loại; thể hiện tư duy biện chứng, thống nhất giữa nhận thức và hành động cách mạng trong đường lối, chiến lược độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội.

Đối với cán bộ, đảng viên đạo đức cách mạng là gốc, nền tảng. Chỉ khi cán bộ, đảng viên nhận thức và hành động đúng đắn, chuẩn xác các chuẩn mực đạo đức cách mạng mới tạo nên sự thống nhất cao, sức mạnh lớn

của toàn Đảng, đẩy lùi nhận thức sai trái, lệch chuẩn, ảnh hưởng đến uy tín, danh dự của Đảng. Chuẩn mực đạo đức cách mạng là những nguyên tắc mang tính mực thước, điều chỉnh hành vi của cán bộ, đảng viên gắn với lý tưởng cộng sản, tạo cơ sở để cán bộ, đảng viên học tập suốt đời tu dưỡng, rèn luyện đạo đức cách mạng, tinh thần phụng sự, cống hiến vì một Việt Nam phát triển phồn vinh, hạnh phúc, hùng cường. Chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên trong giai đoạn mới ra đời có ý nghĩa sâu sắc, góp phần phát huy sức mạnh nội sinh của Đảng và cả hệ thống chính trị trong thực hiện nhiệm vụ xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Giáo dục, rèn luyện đạo đức cách mạng cho đội ngũ cán bộ, đảng viên là nội dung trọng tâm của xây dựng Đảng về đạo đức. Trải qua quá trình liên tục giáo dục, rèn luyện, tu dưỡng, đội ngũ cán bộ, đảng viên đã không ngừng lớn mạnh, trưởng thành về lập trường tư tưởng, bản lĩnh chính trị, là những tấm gương cao đẹp, mẫu mực về phẩm chất đạo đức, lối sống; nêu cao tinh thần yêu nước, hăng hái đi đầu trong lao động sản xuất, học tập, công tác và chiến đấu, cống hiến tâm huyết, sức lực, trí tuệ của mình cho sự nghiệp cách mạng của Đảng. Nhiều người trong số đó đã hy sinh cả cuộc đời mình cho mục đích, lý tưởng cách mạng của Đảng; vì độc lập, thống nhất của Tổ quốc và tự do, hạnh phúc của nhân dân.

Trong bối cảnh thế giới, khu vực thay đổi nhanh chưa từng thấy, có nhiều bất định, bất ổn, đột biến và rủi ro khó lường như hiện nay, các thế lực thù địch, phản động lợi dụng việc một số cán bộ, đảng viên vi phạm, bị xử lý kỷ luật, xử lý hình sự để đẩy mạnh bôi xấu, xuyên tạc, tiếp tục chống phá Đảng, Nhà nước ta và chế độ xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam. Giáo dục, rèn luyện đội ngũ cán bộ, đảng viên có phẩm chất đạo đức cách mạng, có năng lực, uy tín ngang tầm nhiệm vụ, đáp ứng yêu cầu đất nước bước vào kỷ nguyên mới - kỷ nguyên vươn mình của dân tộc Việt Nam là dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh.

Quy định số 144 của Bộ Chính trị về chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên

trong kỷ nguyên mới - kỷ nguyên vươn mình của dân tộc, là sự phát triển, bổ sung và hoàn thiện tư tưởng Hồ Chí Minh, tựu trung lại, gồm những điểm cơ bản sau đây:

Một là, yêu nước, tôn trọng Nhân dân, tuyệt đối trung thành với Đảng, với Tổ quốc. Đây là phẩm chất đạo đức cơ bản, hàng đầu của mỗi cán bộ, đảng viên, bao trùm nhất, chi phối các phẩm chất khác. Trung thành vô hạn với mục tiêu lý tưởng của Đảng và dân tộc, tham gia tích cực vào việc thực hiện công cuộc đổi mới vì một Việt Nam dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh, phồn vinh, hạnh phúc. Luôn tôn trọng và phát huy quyền làm chủ của nhân dân; hết lòng, hết sức phục vụ nhân, giải quyết kịp thời những nguyện vọng chính đáng của dân; khắc phục thói vô cảm trước những khó khăn, bức xúc của nhân dân, chống bệnh quan liêu. “Đặt lợi ích quốc gia - dân tộc, lợi ích chung của Đảng, Nhà nước và của Nhân dân lên trên hết, trước hết; kiên quyết, kiên trì đấu tranh với mọi hành vi gây phương hại đến lợi ích quốc gia - dân tộc, lợi ích của Đảng, Nhà nước và của Nhân dân” [3]. Đó mới thật là phẩm chất đạo đức cách mạng của người cán bộ, đảng viên.

Hai là, bản lĩnh, đổi mới, sáng tạo, hội nhập. Xây dựng đội ngũ cán bộ, đảng viên có bản lĩnh chính trị vững vàng, sắt son lòng trung thành với Đảng, vì nước quên thân vì dân phục vụ, đặt lợi ích của Đảng, quốc gia, dân tộc, tập thể, lên trên lợi ích cá nhân. Nêu cao ý chí và nghị lực tinh thần to lớn, quyết tâm vượt qua mọi thử thách, khơi dậy tinh thần, nghị lực, ý chí và khát vọng cống hiến suốt đời vì mục tiêu lý tưởng của Đảng, xây dựng chủ nghĩa xã hội, đem lại phồn vinh cho đất nước, hạnh phúc cho nhân dân, sớm đưa nước ta trở thành nước công nghiệp theo hướng hiện đại.

Vận dụng, phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh. Dám nghĩ; dám nói; dám làm; dám chịu trách nhiệm; dám đổi mới, sáng tạo; dám đương đầu với khó khăn, thử thách, càng khó khăn, càng bình tĩnh, càng sáng suốt; dám hành động vì lợi ích chung, vì nước, vì dân, nghĩ đến tiền đồ của dân tộc. Tích cực công tác,

lao động sáng tạo, năng suất cao, chất lượng, hiệu quả; biết quý trọng công sức lao động và tài sản của tập thể, của nhân dân. Phải biết làm người công bộc tận tụy, trung thành của nhân dân. Công trạng thì của nhân dân, gương mẫu nhận khuyết điểm, sau đó sửa sai. Mềm dẻo, linh hoạt, làm việc phải nghĩ xa, đối với kẻ địch phải mưu lược, khôn khéo. Xử lý khôn khéo để không mất lòng bạn bè quốc tế, giữ vững tinh thần quốc tế trong sáng, thủy chung. Trên cơ sở bảo đảm lợi ích tối cao của quốc gia - dân tộc, trên cơ sở các nguyên tắc cơ bản của luật pháp quốc tế, bình đẳng và cùng có lợi, vừa hợp tác vừa đấu tranh, thực hiện nhất quán đường lối đối ngoại độc lập, tự chủ, hòa bình, hợp tác và phát triển; đa dạng hóa, đa phương hóa trong quan hệ đối ngoại; chủ động và tích cực hội nhập quốc tế; là bạn, là đối tác tin cậy, là thành viên có trách nhiệm của cộng đồng quốc tế.

Ba là, cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư, một trong những chuẩn mực quan trọng được nhấn mạnh trong Quy định 144 là Điều 3. Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh coi cần, kiệm, liêm, chính là bốn đức tính cơ bản của con người, giống như “Trời có bốn mùa: Xuân, Hạ, Thu, Đông. Đất có bốn phương: Đông, Tây, Nam, Bắc. Người có bốn đức: Cần, Kiệm, Liêm, Chính. Thiếu một mùa thì không thành trời. Thiếu một phương thì không thành đất. Thiếu một đức thì không thành người” [10, tr.117]. Chí công vô tư về thực chất là nối tiếp cần, kiệm, liêm, chính, có quan hệ chặt chẽ với nhau, ai cũng phải thực hiện, song cán bộ, đảng viên phải là người thực hành trước để làm kiểu mẫu cho dân. Xây dựng và thực hiện văn hóa cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư trong công việc và trong mọi mặt của đời sống xã hội. Nếu cán bộ, đảng viên không giữ đúng cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư thì dễ trở nên hủ bại, biến thành sâu mọt của dân. Tuyệt nhiên không được để gia đình, người thân, bạn bè, người khác lợi dụng chức vụ, vị trí công tác của mình để trục lợi. Không vì tư lợi, không chút thiên tư, thiên vị, không sa ngã trước những cám dỗ về vật chất, không lãng phí

thời gian, tiền bạc, công sức và các nguồn lực vật chất khác của nhân dân; phải nêu cao lòng tự trọng, giữ gìn phẩm giá, uy tín, danh dự của bản thân và tổ chức đảng. Thiếu sự tu dưỡng, rèn luyện chuẩn mực đạo đức cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư dễ dẫn đến suy thoái, biến chất, sẽ đánh mất sự trong sạch.

Bốn là, đoàn kết, kỷ cương, tình thương, trách nhiệm. Đây là một trong những phẩm chất đạo đức cao đẹp nhất. Đại đoàn kết toàn dân tộc - cội nguồn sức mạnh của mọi thành công. Cán bộ, đảng viên luôn phát huy ý chí và sức mạnh khối đại đoàn kết toàn dân tộc có ý thức giữ gìn sự đoàn kết trong Đảng, đoàn kết trong Nhân dân, đoàn kết trong nước, trong cơ quan, đơn vị, góp phần quan trọng thực hiện thắng lợi các mục tiêu, nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội, đảm bảo quốc phòng, an ninh, xây dựng hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh.

Đặt mình trong tổ chức, trong tập thể, tôn trọng kỷ cương, kỷ luật, nguyên tắc tổ chức của Đảng, cơ quan, đơn vị. Có tinh thần trách nhiệm cao đối với công việc; có lương tâm nghề-nghiệp trong sáng, ra sức cống hiến nhiều nhất cho quê hương, đất nước. Giải quyết đúng đắn mối quan hệ cá nhân “gia đình - tập thể - xã hội”; quan hệ giữa nghĩa vụ và quyền lợi, với tinh thần suốt đời phấn đấu hy sinh cho lợi ích chung của Tổ quốc và nhân dân; việc gì lợi cho dân thì quyết chí làm, việc gì hại cho dân thì phải hết sức tránh. Kiên quyết chống bệnh lười biếng, lối sống buông thả, hưởng thụ, vị kỷ, nói không đi đôi với làm, nói nhiều làm ít. Rèn luyện đời tư chính trực, trong sáng, giản dị, khiêm tốn, không tự kiêu, tự đại; phát huy ưu điểm, sửa chữa, khắc phục hạn chế, khuyết điểm; không nịnh hót người trên, không xem khinh người dưới; phải để công việc nước lên trên, lên trước việc tư, việc nhà; “dĩ công vi thượng”.

Thực hiện chủ nghĩa nhân văn, sống có nghĩa có tình, thương yêu dân tộc, đồng bào, những người nghèo khổ, có hoàn cảnh khó khăn. Tình yêu thương phải biến thành hành động vì người dân, làm cho người dân đều có cơm ăn áo mặc, được học hành, chữa bệnh, có

chỗ ở. Sống với nhau phải có tình đồng chí thương yêu lẫn nhau, thì mới gọi là hiểu chủ nghĩa Mác-Lênin. Muốn vậy, cán bộ, đảng viên tự phê bình và phê bình, nghiêm chỉnh giúp nhau sửa chữa khuyết điểm, phát huy ưu điểm để cùng tiến bộ.

Năm là, gương mẫu, khiêm tốn, tu dưỡng rèn luyện, học tập suốt đời. Đây là nguyên tắc quan trọng bậc nhất trong xây dựng nền đạo đức mới, nội dung của nguyên tắc này là sự thống nhất giữa lý luận và thực tiễn, tư tưởng và hành động, nhận thức và việc làm. Đối với cán bộ, đảng viên, lời nói đi đôi với việc làm thể hiện bản chất và phẩm chất của người cách mạng. Nói đi đôi với làm đối lập hoàn toàn với thói đạo đức giả, nói nhiều làm ít, nói một đằng làm một nẻo, thậm chí nói mà không làm. Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh nói phải đi đôi với làm, xây đi đôi với chống, tu dưỡng đạo đức suốt đời, nêu gương về đạo đức: “Trước hết, mình phải làm gương, gắng làm gương trong anh em và khi đi công tác, gắng làm gương cho dân. Làm gương về cả ba mặt: Tinh thần, vật chất và văn hóa” [8, tr.171]. Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ rõ: “Đạo đức cách mạng không phải trên trời sa xuống. Nó do đấu tranh, rèn luyện bền bỉ hàng ngày mà phát triển và củng cố. Cũng như ngọc càng mài càng sáng, vàng càng luyện càng trong” “Một dân tộc, một đảng và mỗi con người, ngày hôm qua là vĩ đại, có sức hấp dẫn lớn, không nhất định hôm nay và ngày mai vẫn được mọi người yêu mến và ca ngợi, nếu lòng dạ không trong sáng nữa, nếu sa vào chủ nghĩa cá nhân” [12, tr. 612]. Cán bộ, đảng viên mẫu mực về tinh thần làm việc chủ động, sáng tạo, hăng hái, khoa học, có chương trình, kế hoạch cụ thể trong thực thi công vụ, chức trách, sẵn sàng đảm nhận và hoàn thành tốt nhiệm vụ. Không né tránh, đùn đẩy, hoặc có tư tưởng trung bình chủ nghĩa, làm việc cầm chừng, sợ trách nhiệm, không dám làm, quyết liệt chống “bệnh” nói không đi đôi với làm, nói một đằng làm một nẻo. Lấy gương người tốt việc tốt hàng ngày giáo dục lẫn nhau là một trong những cách tốt nhất để xây dựng Đảng, xây dựng cán bộ, đảng viên trong giai đoạn mới.

2. THỰC TRẠNG GIÁO DỤC, RÈN LUYỆN CHUẨN MỰC ĐẠO ĐỨC CÁCH MẠNG HIỆN NAY

Qua gần 40 năm thực hiện đường lối đổi mới toàn diện, Việt Nam đã đạt được nhiều thành tựu vĩ đại: Kinh tế cũng ngày càng khởi sắc và trên đà phát triển ổn định, quy mô nền kinh tế tăng từ GDP 26,3 tỷ USD trong những năm đầu đổi mới lên 430 tỷ USD vào năm 2023. Thu nhập bình quân đầu người tăng 58 lần, đạt hơn 4.300 USD, và tỷ lệ hộ nghèo giảm đáng kể, chỉ còn 2,9% theo chuẩn nghèo đa chiều. Việt Nam đã trở thành nước có quy mô nền kinh tế lớn thứ 5 trong ASEAN, thứ 35 trong 40 nền kinh tế lớn nhất thế giới. Đời sống của người dân được cải thiện rõ nét, trình độ dân trí ngày càng được nâng cao, con người ngày càng có nhiều điều kiện phát triển toàn diện, v.v. dưới sự lãnh đạo của Đảng đã giúp Việt Nam tích lũy đủ thế và lực cho sự phát triển bứt phá trong giai đoạn mới. Không phải ngẫu nhiên mà Tổng Bí thư Tô Lâm khẳng định rằng đất nước ta đang bước vào kỷ nguyên mới, kỷ nguyên vươn mình của dân tộc. Nhận thức được tầm quan trọng đạo đức cách mạng của người cán bộ, đảng viên đất nước Việt Nam chính thức bước vào kỷ nguyên phát triển mới, kỷ nguyên vươn mình của dân tộc Việt Nam là dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh. Đảng Cộng sản Việt Nam đã ra sức giáo dục, rèn luyện đạo đức cách mạng cho cán bộ, đảng viên. Cán bộ, đảng viên đã không ngừng tu dưỡng, rèn luyện đạo đức cách mạng, tận lực cống hiến, hết lòng, hết sức phụng sự Tổ quốc, phục vụ nhân dân. Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được, cũng cần thẳng thắn nhìn nhận, vẫn còn một số không nhỏ cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ, đảng viên trẻ “chưa nêu cao tinh thần trách nhiệm, thiếu gương mẫu, phai nhạt lý tưởng, giảm sút ý chí, sa vào chủ nghĩa cá nhân, nói chưa đi đôi với làm, vi phạm kỷ luật đảng, vi phạm pháp luật” [2]. Họ thờ ơ với các vấn đề chính trị - xã hội và vận mệnh quốc gia. “Tham nhũng, lãng phí trên một số lĩnh vực, địa bàn vẫn còn nghiêm trọng, phức tạp, với những biểu hiện ngày càng tinh vi, gây bức xúc trong xã hội. Tham nhũng

vẫn là một trong những nguy cơ đe dọa sự tồn vong của Đảng và chế độ ta” [1, tr. 93]. Đó là vấn đề đặc biệt nan giải cần được quan tâm sớm giải quyết. Nếu tình trạng này không được khắc phục kịp thời, không được quan tâm đúng mức thì sẽ không thể tạo ra những cán bộ, đảng viên tiếp theo vừa có tài, vừa có đức. Vì vậy, có thể nói, giáo dục, rèn luyện chuẩn mực đạo đức cách mạng, để cán bộ, đảng viên phải thường xuyên “sửa đổi lối làm việc”, “quét sạch chủ nghĩa cá nhân”, đây là việc làm có ý nghĩa thiết thực, cấp bách.

Nhận định rõ tình trạng suy thoái về tư tưởng, chính trị, đạo đức, lối sống, đặc biệt nguy hiểm là sự “trỗi dậy” của chủ nghĩa cá nhân, lối sống xa hoa, thực dụng chạy theo đồng tiền, xem nhẹ các giá trị văn hóa tinh thần; dùng tiền bạc do tham nhũng để mua chức, bất chấp cả liêm sỉ, đạo lý làm người, gây bất bình; phai nhạt lý tưởng cách mạng của Đảng, xói mòn niềm tin của nhân dân đối với Đảng, Nhà nước, sự tồn vong của chế độ xã hội chủ nghĩa. Trong 10 năm qua (2012 - 2022), “cấp ủy, ủy ban kiểm tra các cấp đã thi hành kỷ luật 2.740 tổ chức đảng, hơn 167.700 cán bộ, đảng viên, trong đó có 7.390 đảng viên bị kỷ luật do tham nhũng; đã kỷ luật 170 cán bộ thuộc diện Trung ương quản lý, trong đó có 4 ủy viên Bộ Chính trị, nguyên ủy viên

Bộ Chính trị; 29 ủy viên Trung ương nguyên ủy viên Trung ương Đảng; 50 sĩ quan cấp tướng trong lực lượng vũ trang” [15, tr.117 -118]. Riêng từ đầu nhiệm kỳ Đại hội XIII của Đảng đến đầu năm 2024, kỷ luật 79 cán bộ thuộc diện Bộ Chính trị, Ban Chấp hành Trung ương quản lý, cao hơn gấp 4 lần so với nhiệm kỳ khóa XI và bằng gần một nửa số cán bộ cấp cao bị xử lý của nhiệm kỳ khóa XII. Thực tiễn cho thấy, khi người cán bộ, đảng viên không thường xuyên rèn luyện, tu dưỡng phẩm chất đạo đức cách mạng thì sẽ dần đánh mất mình, đánh mất “nền tảng gốc” là đạo đức cách mạng, dẫn đến suy thoái về tư tưởng chính trị; và đó là một bước ngán, hết sức nguy hiểm, dẫn đến “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”. Nhiều trường hợp cán bộ bị kỷ luật đảng và xử lý trước pháp luật thời gian qua có nguyên nhân gốc rễ là không chú ý giữ gìn đạo đức cách mạng.

Bộ Chính trị ban hành Quy định số 144-QĐ/TW về chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên trong giai đoạn mới, để đội ngũ tinh hoa này, có đủ đức và tài, năng lực, phẩm chất, trí tuệ, có uy tín cao, ngang tầm nhiệm vụ, bảo đảm cho Đảng vững mạnh toàn diện về chính trị, tư tưởng, đạo đức, vì Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa “dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh”.

3. MỘT SỐ GIẢI PHÁP GIÁO DỤC, RÈN LUYỆN CHUẨN MỰC ĐẠO ĐỨC CÁCH MẠNG THEO QUY ĐỊNH 144 ĐỂ VIỆT NAM BƯỚC VÀO KỶ NGUYÊN MỚI - KỶ NGUYÊN VƯƠN MÌNH CỦA DÂN TỘC

Qua gần 40 năm đổi mới đất nước, Việt Nam đạt những thành tựu to lớn, có ý nghĩa lịch sử. Tuy nhiên, trước những tác động của mặt trái, mặt tiêu cực của toàn cầu hóa, hội nhập quốc tế, cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư, nền kinh tế thị trường, một số cán bộ, đảng viên lối sống chạy theo đồng tiền, suy thoái tư tưởng chính trị, đạo đức, bất chấp cả liêm sỉ, xem nhẹ đạo lý làm người, tham nhũng làm mất niềm tin của nhân dân. Nguyên nhân là do bản thân cán bộ, đảng viên thiếu tu dưỡng, rèn luyện; lập trường tư tưởng, chính trị không vững vàng; sa vào chủ nghĩa cá nhân, bị cám dỗ danh lợi; thiếu tiên phong, gương mẫu.

Để phát huy mặt tích cực, khắc phục những hạn chế trên, trong kỷ nguyên mới - kỷ nguyên vươn mình của dân tộc, giáo dục và rèn luyện đạo đức cách mạng cho cán bộ, đảng viên theo Quy định 144 của Bộ Chính trị vì sự phát triển bền vững, phồn vinh của đất nước Việt Nam, cần đặc biệt quan tâm đến một số nội dung sau:

Một là, Quy định số 144 về chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên trong giai đoạn mới, là sự phát triển, bổ sung và hoàn thiện tư tưởng Hồ Chí Minh, cũng như hệ thống quan điểm của Đảng về xây dựng Đảng. Đây là căn cứ quan trọng để tiếp tục xây dựng Đảng vững mạnh về đạo đức sẽ

tạo ra cơ sở vững chắc để xây dựng Đảng về tư tưởng, chính trị, tổ chức. Đồng thời tạo ra sức mạnh cho mỗi tổ chức Đảng trong hành trình đi đến tương lai. Đây là bản chất khoa học của Đảng, cách mạng của chủ nghĩa xã hội và con đường để đất nước ta bước vào kỷ nguyên mới - kỷ nguyên vươn mình của dân tộc, là thời kỳ lịch sử mở đầu bằng một sự kiện trọng đại, có ý nghĩa quyết định chiều hướng phát triển về sau của xã hội hay của một lĩnh vực nào đó [14, tr.656] vì mục tiêu dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh, phát triển cường thịnh, phồn vinh, hạnh phúc.

Cán bộ, đảng viên “suốt đời phấn đấu cho mục đích, lý tưởng cách mạng của Đảng; nêu cao tinh thần yêu nước, lòng tự hào dân tộc, tuyệt đối trung thành với Tổ quốc, với sự nghiệp cách mạng của Đảng; hết lòng, hết sức phụng sự Tổ quốc, phục vụ Nhân dân”. Phải đứng trên lập trường của chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước để “kiên định và vận dụng, phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh; kiên định mục tiêu độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; kiên định đường lối đổi mới của Đảng và các nguyên tắc xây dựng Đảng. Kiên quyết, kiên trì bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch. Thực hiện nghiêm Cương lĩnh chính trị, Điều lệ Đảng, đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước” [3]. Đây là một hệ thống lý luận khoa học, cách mạng, mang tính mở đồng thời cũng còn do những yêu cầu khác. Trong đó có yêu cầu, đòi hỏi khi đất nước bước vào kỷ nguyên mới - kỷ nguyên vươn mình của dân tộc. Bối cảnh là hoàn cảnh lịch sử, là điều kiện cụ thể ảnh hưởng, tác động đến cán bộ, đảng viên và hoạt động của cán bộ, đảng viên, trong đó có chính sách của con người. Do vậy, việc cán bộ, đảng viên vận dụng, phát triển sáng tạo là phải phù hợp thực tiễn đất nước và thời đại, tránh giáo điều, dập khuôn, máy móc hoặc kinh nghiệm chủ nghĩa cũng như “cơ hội” và “xét lại”.

“Bản lĩnh, đổi mới, sáng tạo, hội nhập, chủ động nâng cao kiến thức, kỹ năng; năng lực công tác, làm việc trong môi trường quốc tế. Tích cực tham gia quá trình hội nhập quốc tế toàn diện, sâu rộng theo đường lối đối ngoại của Đảng phù hợp với luật pháp quốc tế, góp phần xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa, xây dựng cộng đồng vì hoà bình, ổn định, tiến bộ và phát triển” [3]. Đồng thời, phải bổ sung những kết luận mới từ tổng kết thực tiễn mà ở thời đại của mình các nhà sáng lập chủ nghĩa Mác-Lênin cũng như Chủ tịch Hồ Chí Minh chưa có được. Đúng như V.I.Lênin đã chỉ rõ, “Chính vì chủ nghĩa Mác không phải là một giáo điều chết cứng, một học thuyết nào đó đã hoàn thành hẳn, có sẵn đâu vào đấy, bất di bất dịch, mà là một kim chỉ nam sinh động cho hành động, chính vì thế nó không thể không phản ánh sự biến đổi mạnh mẽ của điều kiện sinh hoạt xã hội” [5, tr.103]. Cán bộ, đảng viên nắm vững và vận dụng nhuần nhuyễn các nguyên tắc phương pháp luận của phép biện chứng duy vật và phép biện chứng xã hội vào nhận thức và xử lý quan hệ giữa kiên định và vận dụng, phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối đổi mới của Đảng. Làm được đúng như vậy thì chúng ta sẵn sàng bước vào kỷ nguyên mới, kỷ nguyên vươn mình của dân tộc một cách chủ động, tích cực, sáng tạo và sẽ thực hiện được hai mục tiêu 100 năm để xây dựng thành công một nước Việt Nam hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ, giàu mạnh, văn minh, phồn vinh, hạnh phúc, hùng cường.

Hai là, trong kỷ nguyên mới - kỷ nguyên vươn mình của dân tộc, thì các đồng chí đứng đầu Đảng, Nhà nước phải nêu cao tấm gương trong cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư. Đồng thời, cần chú trọng đến công tác xét xử thật nghiêm minh, công khai các cán bộ, đảng viên tham nhũng, lãng phí, tiêu cực, đục khoét bòn rút của công, làm thất thoát tài sản của nhà nước, vi phạm đạo đức cách mạng. Đặc biệt, đội ngũ cán bộ tư pháp phải thực sự là những người “phụng công, thủ pháp, chí công vô tư” [7, tr.74]. Mặt khác, cần gắn việc học và làm theo Bác với công tác xây dựng,

chính đốn Đảng theo phương châm xây đi đôi với chống, nâng cao đạo đức cách mạng và phát triển văn hóa trong Đảng, để đội ngũ tinh hoa này, có đủ đức và tài, có uy tín cao, ngang tầm nhiệm vụ xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa vì mục tiêu “dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh”.

Ba là, Quy định số 144 về chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên trong kỷ nguyên mới - kỷ nguyên vươn mình của dân tộc, có thể nói Quy định 144 là sợi chỉ đỏ, là “bảo bối” gối đầu giường cho cán bộ, đảng viên ở bất kỳ cương vị nào. Những điều trong Quy định 144 chính là sự cụ thể hóa việc học tập tư tưởng, đạo đức Hồ Chí Minh về “cần kiệm liêm chính, chí công vô tư”, “nói phải đi đôi với làm”, đặc biệt, mục tiêu, nội dung cốt lõi, động lực và những tiền đề cần thiết để Việt Nam vững bước vào kỷ nguyên phát triển mới, kỷ nguyên vươn mình của dân tộc. Cơ đồ, tiềm lực, vị thế và uy tín là cơ sở để Việt Nam bước vào kỷ nguyên vươn mình của dân tộc. Cán bộ, đảng viên phải nêu cao tinh thần yêu nước, tôn trọng nhân dân, tuyệt đối trung thành với Đảng, với Tổ quốc; phải có bản lĩnh, đổi mới, sáng tạo, hội nhập; phải thực hiện nghiêm cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư; có ý thức đoàn kết, kỷ cương, tình thương, trách nhiệm; gương mẫu giữ gìn phẩm giá của người cách mạng chân chính, khiếm tốn, làm người phải thanh bạch, tinh khiết, làm việc phải trong sáng, tuân thủ pháp luật, giữ gìn liêm, chính. Cán bộ, đảng viên phải ý thức tu dưỡng, rèn luyện suốt đời thực hành chuẩn mực đạo đức cách mạng cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư; phải giữ hình ảnh, danh dự, uy tín của mình, của tổ chức và của gia đình; xây dựng nếp sống thanh cao, văn hóa gia đình, mãi mãi giữ vững bản lĩnh chính trị vững vàng, kiên trung của người cộng sản chân chính. Không để người thân, gia đình, bạn bè và bằng hữu, mối quan hệ thân thiết lợi dụng chức vụ, vị trí công tác để trục lợi. Thực hiện dựng văn hoá liêm chính, văn hóa từ chức khi không đủ khả năng, uy tín. Có thể nói,

Quy định 144 là thang thuốc tốt nhất cho cán bộ, đảng viên ở bất kỳ cương vị nào.

Bốn là, đẩy mạnh tuyên truyền, giáo dục nâng cao nhận thức vai trò của giáo dục, rèn luyện đạo đức cách mạng cho cán bộ, đảng viên theo Quy định số 144-QĐ/TW khi Việt Nam bước vào kỷ nguyên mới - kỷ nguyên vươn mình của dân tộc. Đạo đức là nhân tố cốt lõi tạo nên giá trị nhân văn của con người Việt Nam. Đạo đức Hồ Chí Minh là đạo đức của bậc “đại nhân, đại trí, đại dũng”, của một vĩ nhân, một lãnh tụ thiên tài của cách mạng Việt Nam, một người cộng sản ưu tú, đồng thời, cũng là đạo đức cách mạng của một người chân chính, bình thường, gần gũi, giản dị ai có thể học tập và làm theo để trở thành người cách mạng, người công dân tốt hơn. Chủ tịch Hồ Chí Minh “là tấm gương sáng, là hiện thân của nền đạo đức cách mạng Việt Nam, mãi mãi là ngọn đèn pha chiếu rọi con đường rèn luyện, phấn đấu để trở nên “tốt” hơn, đạt đến “chân, thiện, mỹ” của con người Việt Nam ngày nay và mai sau” [4, tr. 290]. Nâng cao nhận thức, bồi đắp niềm tin, tạo thêm động lực đấu tranh, phản bác các thủ đoạn bôi nhọ cán bộ, đảng viên, mục đích của các phần tử cực đoan nhằm hạ uy tín cán bộ, đảng viên nhất là cán bộ lãnh đạo chủ chốt, cấp cao của Đảng ta, Nhà nước, tạo thị phi trong xã hội, gây chia rẽ nội bộ, làm giảm lòng tin của nhân dân. Đây là chiêu trò “rượu cũ” nhưng “bình mới” rất nguy hiểm, cần sớm nhận diện và đấu tranh loại bỏ. Cần phải tăng cường giáo dục lí tưởng cách mạng, đạo đức, sống có lí tưởng, nuôi dưỡng ước mơ, hoài bão, cống hiến cho Tổ quốc. Xây dựng các giá trị, các chuẩn mực đạo đức mới; chống lại các biểu hiện, các hành vi vô đạo đức. Xây phải đi đôi với chống, muốn xây phải chống, chống nhằm mục đích xây, lấy xây làm chính. Phải tẩy sạch chủ nghĩa cá nhân, chống tham ô, lãng phí, quan liêu... để thực hiện cần, kiệm, liêm, chính. Phải kết hợp chặt chẽ giữa “xây” và “chống”, trong “xây” có “chống”, trong “chống” có “xây”. Nêu gương về đạo đức cách mạng, “người đảng viên - dù công tác to hay nhỏ, địa vị cao

hay thấp - ở đâu cũng phải làm gương mẫu cho Nhân dân” [11, tr. 55]. Nêu gương có ý nghĩa giáo dục đạo đức cách mạng rất lớn cho cán bộ, đảng viên, làm cho phần tốt nảy nở như hoa mùa xuân, phần xấu dần dần mất đi. V.I.Lênin đã từng cảnh báo: “Không ai có thể tiêu diệt được chúng ta, ngoài những sai lầm của bản thân chúng ta” [6, tr. 311]. Đảng Cộng sản Việt Nam nhấn mạnh: “Nêu cao tinh thần tự giác tu dưỡng, rèn luyện đạo đức của cán bộ, đảng viên” [1, tr.183]; không có biện pháp nào tốt hơn bằng chính sự tự giác của mỗi đảng viên trong rèn luyện đạo đức cách mạng; đây cũng là phương thuốc “đặc trị” để phòng, chống tham nhũng, tiêu cực. Đồng thời, phải xử lý kịp thời, công khai những cán bộ, đảng viên vi phạm, dù ở cương vị, chức trách nào để trị tận gốc tham nhũng, tiêu cực, những thói hư, tật xấu của cán bộ, đảng viên.

Năm là, đổi mới phương thức giáo dục, rèn luyện đạo đức cách mạng cho đảng viên theo tư tưởng Hồ Chí Minh và Quy định số 144-QĐ/TW trong kỷ nguyên mới - kỷ nguyên vươn mình của dân tộc. Mặt trận Tổ quốc Việt Nam phải nhận thức rõ vai trò nòng cốt trong công tác tuyên truyền, giáo dục sâu rộng nâng cao nhận thức cho cán bộ, đảng viên và nhân dân về nội dung, ý nghĩa của Quy định số 144-QĐ/TW, bồi đắp niềm tin, tạo thêm động lực “đấu tranh, phản bác các quan điểm sai trái, thù địch, bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng” [1, tr. 41].

Phát huy vai trò của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các đoàn thể chính trị - xã hội và nhân dân, báo chí, truyền thông trong phòng, chống chiến lược diễn biến hòa bình của các thế lực thù địch, các phần tử cơ hội chính trị chống phá con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam, nền tảng tư tưởng của Đảng. Nhân dân là lực lượng đông đảo trong xã hội; là “tai mắt” của Đảng, chính quyền, đoàn thể, chủ thể sáng tạo ra những nội dung, phương thức; là “bức tường thành” vững chắc để xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân tộc, với tinh thần “một cây làm chẳng nên non, ba cây chụm lại nên hòn núi cao”, tạo thành “thể trận lòng dân”, “pháo đài vững chắc”, tạo nên sức mạnh của cả quốc gia,

dân tộc, sức mạnh ấy không tồn tại một cách trừu tượng mà là rất cụ thể bởi trí tuệ, thể chất và lòng nhiệt huyết, tiềm năng vốn có của mỗi cá nhân con người trong mỗi giai cấp, tầng lớp của xã hội, tạo nên một pháo đài kiên cố, vững chắc để bảo vệ và ngăn chặn mọi âm mưu, thủ đoạn thâm độc của các thế lực thù địch một cách có hiệu quả nhất.

Báo chí và truyền thông trong kỷ nguyên vươn mình của dân tộc, cần nhận diện rõ âm mưu, thủ đoạn của các phần tử cực đoan lợi dụng trí tuệ nhân tạo (AI), robot mạng, người máy thông minh để chống phá Đảng, chống phá con đường đi lên chủ nghĩa xã hội của Việt Nam và bôi nhọ thanh danh, nhân phẩm của các lãnh tụ, cán bộ, đảng viên. Lợi dụng AI, robot mạng, người máy thông minh để tạo và lan tỏa thông tin bịa đặt, xấu, thâm độc, sử dụng một số phần mềm AI như “photoshop giọng nói” hoặc “kỹ thuật chỉnh sửa video” để chỉnh sửa nội dung phát biểu của các nhân vật, thậm chí làm giả hoàn toàn một video clip để tạo ra các câu chuyện không đúng sự thật, chấp nối các sự kiện không liên quan với nhau, chèn thông tin giả vào một sự kiện có thật, sử dụng nhân chứng giả về một chủ đề, tận dụng AI tạo ra các nhân vật ảo với khuôn mặt và giọng điệu giống hệt các lãnh tụ của Việt Nam, lợi dụng AI để thu thập dữ liệu thông tin cá nhân của cán bộ, đảng viên, nhiều video được gắn logo của các kênh tin tức uy tín, gây nhầm lẫn cho người xem rằng đây là thông tin thật đã được kiểm chứng nhằm phục vụ các mục đích chống phá chế độ ta, hạ bệ uy tín, bôi nhọ thanh danh của các lãnh tụ, cán bộ, đảng viên. Những tin giả này được tự động tán phát một cách thần tốc tới nhân dân, nhất là giới trẻ tạo ra một lượng lớn tin giả trong thời gian rất ngắn gây hoang mang xã hội. Cần tỉnh táo, nhận diện sớm, từ xa để phòng, chống đấu tranh loại bỏ chiêu trò, thủ đoạn mới rất nguy hiểm, lợi dụng AI, robot mạng, người máy thông minh để phá hoại nền tảng tư tưởng của Đảng và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội của Việt Nam. Phát huy vai trò của báo chí, truyền thông làm lan tỏa tính ưu việt của chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng

Hồ Chí Minh; cung cấp thông tin chính xác đường lối của Đảng, Nhà nước ta về chính trị, kinh tế - xã hội, văn hóa, dân tộc, nhân quyền, tôn giáo, xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân tộc, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa, để cán bộ, đảng viên và

người dân nhận biết, nhận thức đúng, tạo “chất đề kháng, tự miễn dịch”, chung sức, đồng lòng làm thất bại âm mưu, thủ đoạn của các phần tử cực đoan lợi dụng AI, robot mạng, người máy thông minh để chống phá Đảng, Nhà nước.

5. KẾT LUẬN

Bối cảnh quốc tế và trong nước để Việt Nam bước vào kỷ nguyên vươn mình của dân tộc, tạo ra những thuận lợi, thời cơ, bên cạnh đó cũng có những thách, mặt trái, mặt tiêu cực của nó, làm cho một bộ phận không nhỏ cán bộ, đảng viên sống đua đòi chạy theo đồng tiền, xa hoa, suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”, phai nhạt lý tưởng, tham nhũng, mất niềm tin của nhân dân, thì giáo dục và rèn luyện đạo đức cách mạng cho cán bộ, đảng viên theo Quy định số 144-QĐ/TW gắn với học và làm theo Bác, để cán bộ, đảng viên có đủ đức, đủ tài năng là nhiệm vụ hàng đầu trong công tác xây dựng Đảng. Phát triển mạnh mẽ con người, lấy con người là trung tâm, động lực của sự phát triển trong kỷ nguyên vươn mình của dân tộc. Kiên định và vận dụng, phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối đổi mới đất nước để sẵn sàng bước vào kỷ nguyên mới - kỷ nguyên vươn mình của dân tộc là dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh./

TÀI LIỆU TRÍCH DẪN

- Đảng Cộng sản Việt Nam (2021): *Văn kiện đại hội toàn quốc lần thứ XIII*, Tập I, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội.
- Đảng Cộng sản Việt Nam (2021): Kết luận số 21-KL/TW ngày 25/10/2021 của Hội nghị Trung ương 4 khóa XIII về Đẩy mạnh xây dựng, chỉnh đốn Đảng và hệ thống chính trị; kiên quyết ngăn chặn, đẩy lùi, xử lý nghiêm cán bộ, đảng viên suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, biểu hiện “Tự diễn biến”, “Tự chuyển hóa”.
- Đảng Cộng sản Việt Nam (2024): *Quy định 144-QĐ/TW của Bộ Chính trị, ngày 9/5/2024 về Chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên trong giai đoạn mới*, Hà Nội.
- Võ Nguyên Giáp: *Tư tưởng Hồ Chí Minh và con đường cách mạng Việt Nam*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2017, tr.290
- V.I.Lênin (2005): *Toàn tập*, t.20, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội.
- V.I.Lênin (2016): *Toàn tập*, t.42, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội.
- Hồ Chí Minh (1990): *Nhà nước và pháp luật*, Toàn tập, Nxb. Pháp lí, Hà Nội.
- Hồ Chí Minh (2011): *Toàn tập*, t.4, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội.
- Hồ Chí Minh (2011): *Toàn tập*, t.5, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội.
- Hồ Chí Minh (2011): *Toàn tập*, t.6, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội.
- Hồ Chí Minh (2011): *Toàn tập*, t.7, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội.
- Hồ Chí Minh (2011): *Toàn tập*, t.11, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội.
- Hồ Chí Minh (2011): *Toàn tập*, t.15, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội.
- Hoàng Phê (2021)(Chủ biên): *Từ điển Tiếng Việt*, Nxb. Hồng Đức., 2021.
- Nguyễn Phú Trọng (2023): *Kiên quyết, kiên trì phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, góp phần xây dựng Đảng và Nhà nước ta ngày càng trong sạch, vững mạnh*, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội.